

The Electronic *Manipulus florum*
www.manipulusflorum.com

Penitentia m
cum fontibus proximo et primo

Si quis positus in ultima necessitate sue egritudinis, uoluerit accipere penitentiam, et accipit et mox reconciliabitur, et hinc uadit, fateor uobis, non illi negamus quod petit, sed non presumimus quod bene hinc exit.

Si securus hinc exit, ego nescio.

Penitentiam dare possumus, securitatem aut non.

Nunquid dico: Dampnabitur? Sed nec dico: Liberabitur.

Vis ergo a dubio liberari? Tene certum et dimitte incertum. ←
Age penitentiam dum sanus es.

Si sic agis, dico tibi quia securus es, quia penitentiam egisti eo tempore, quo peccare potuisti.

Si uis agere penitentiam, quando iam peccare non potes, peccata te dimiserunt, non tu illa.

Augustinus sermone XXXVI. et ponitur de penitentia distinctione secunda.

→

Quamquam de differentibus penitentiam AUGUSTINUS SCRIBAT:
“Si quis positus in ultima necessitate sue egritudinis uoluerit accipere penitentiam, et accipit, et mox reconciliabitur et hinc uadit, fateor uobis, non illi negamus quod petit, sed non presumimus quia bene hinc exit.”

Si securus hinc exierit, ego nescio.

Penitentiam dare possumus, securitatem autem dare non possumus.

Numquid dico, ‘Dampnabitur’? Set nec dico, ‘Liberabitur.’

Vis ergo a dubio liberari? Vis quod incertum est euadere? Age penitentiam dum sanus es.

Si sic agis, dico tibi quia securus es, quia penitentiam egisti eo tempore, quo peccare potuisti.

Si autem uis agere penitentiam quando iam peccare non potes, peccata te dimiserunt, non tu illa.”

Gratianus, *Decretum*, 2.33.3.7.2 (Gratian’s “*Tractatus de penitentia*”, 2016, A.A. Larson ed., p.272, ll.36-45).

“...Ergo, tene certum, et dimitte incertum.”

Gratianus, *Decretum*, 2.33.3.7.2 (Gratian’s “*Tractatus de penitentia*”, 2016, A.A. Larson ed., p.274, l.62).

Quisquis autem positus in ultima necessitate aegritudinis suae acceperit paenitentiam, et mox reconciliatus fuerit, et vadit, id est, exit de corpore, fateor vobis, non illi negamus quod petit, sed nec praesumo quia bene hinc exit.

Caesarius Arelatensis, *Sermones*, 63.1 (CCSL 103, G. Morin ed., p.273).

Agens vero paenitentiam ad ultimum et reconciliatus, si securus hinc exeat, ego non sum securus.

Paenitentiam dare possum, securitatem dare non possum.
Quod dico adtendite: habeo illud planius exponere, ne aliquis me male intellegat. Numquid dico, dampnabitur? Non dico; sed nec liberabitur dico.
Et quid mihi dicis, sancte episcopo? Quid tibi dico? Nescio.
Dixi, non praesumo, non promitto, nescio plus de dei voluntate.
Vis te, frater, a dubio liberare? vis quod incertum est euadere? Age paenitentiam, dum sanus es.
Si enim agis veram paenitentiam, dum sanus es, et invenerit te novissimus dies, curre et reconcilieris.
Si sic agis, securus es. Quare securus es, vis dico tibi?
Quia egisti paenitentiam eo tempore, quo et peccare potuisti.
Ecce dixi tibi quare securus es.
Si autem tunc vis agere ipsam paenitentiam, quando peccare iam non potes, peccata te dimiserunt, non tu illa.

Quid horum tibi futurum sit, nescio; sed do consilium: dimitte incertum, et tene certum, et, dum vivis, age veram paenitentiam; ut, cum veneris in iudicium dei, non ab eo confundaris, sed ab eo in regnum inducaris.

Caesarius Arelatensis, *Sermones*, 63.3 (CCSL 103, G. Morin ed., pp.273-4).